

năm aici tot ce știm despre autorul primului calendar românesc

Numele Șoanul, scris și Șoanu, Șohanu^[1] sau, cu ortografie germană, Schoanul, se găsește de repetite ori în documentele brașovenesti Șoanii erau o familie mare, de frunte, care a dat jurați la biserică Sf Nicolae atestați încă de pe la sfârșitul secolului al 17-lea Ion, Radu, Costea și alții^[1]) Despre Petcu Șoanul știm că era dascal la anul 1731, când a și început „a face tipografie”, în care și-a tipărit calendarul, s'a popit la anul 1735 și a murit la anul 1741 Mai știm și aceea că a luat învățătură de la popa Statie Gridovici, om cu multă carte și foarte umblat^[2]) În Istoria bisericii Sf Nicolae, la p 100, aflăm următoarele „1731 au început a face typografie Petcu Șoanu dascalul, lucru care el nu văzuse nicări și au tipărit niște calendare^[3]), în care au pus niște lucruri a zodiilor, cine când se va naște cum va fi, care izvod l-au luoat de la pop(a) Statie, ce aceale găcitură beseareca pravoslavnica nu le primeaște”

Tot din istoria bisericii, p 139, aflăm că popa Petcu era să intre la 1736 în bucluc mare cu „pateru papistaș”, deoarece botezase un copil al unui țigan care trecuse la papistaș, dar a cărui mamă rămașese ortodoxă

Hiperurbanism fonetic în documente vechi.

Pe la 1700, în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, era „mare județ al cinstitei cetăți a Brașovului” Georg Jeckel În nenumăratele scrisorri domnești adresate acestuia, numele lui e redat mai rar subt o formă core-

^[1]) Cf *Documente privitoare la trecutul Ramânilor din Schei* publicate de Dr Sterie Stînghe, vol I—V, și *Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt*, vol V, p 118)

^[2]) Cf și notele traduse de D-l Bogdan-Ducă din Thomas Tarler în Tara Bârsu, 1 c

^[3]) Din această notă s-ar părea că a tipărit mai multe calendare, despre care noi n'avem știre

spunzătoare celei originale *Iechel*, *Echel* sau *Echil*, ci de cele mai multe ori alterat¹⁾. Astfel avem intercalarea unui *t* pentru marcarea cluziunii *Ietchel* (a 1707, p. 71, 72), *Ietcăl* (a 1708, p. 37), *Etchiel* a 1707, p. 254). Altă dată și săesc eră redat prin *gh.* *Ghieicăl*, căci aşă îl percepea urechea județului de Dlăgopol (Câmpulung) Stanciul (a 1700, p. 198, 200) sau prin *h*, de sigur, palatal *Hetchel* (a 1707, p. 101) sau *Hetcăl* (a 1707, p. 99).

Cum ispravnicul de Câmpulung R. Golescul și pisarul lui Constantin Brâncoveanu de la 1707 și 1708 vedea cevă vulgar în pronunțarea numelui județului săs cu *h*, ca în *hiu*, *hiică*, *hiert* în loc de *fiu*, *fiică*, *fier*, au crezut de cuvînță să-i scrie numele cu *f*, cum de sigur că îl și pronunțau. Astfel se explică scrierile hiperurbane *Fechil* (a 1700, R. Golescul, p. 167, 169) sau cu *ch* dublu, probabil tot pentru marcarea cluziunii ca și în cazul intercalării unui *t*. *Fechchel* (a 1707, p. 171, 172), sau cu intercalarea lui *t*. *Fetchel* a (1707, p. 67, 72, 74, 97, a 1708, p. 78), *Fetchiel* (a 1707, p. 99, 100, 405, 406, a 1708, p. 254, 255). Câte odată întâlnim pe adresă o grafie, iar în fruntea scrisorii alta. Așă de pildă pe adresă *Hetcăl*, dar în fruntea scrisorii *Fetchel* (a 1707, p. 97, 99), sau în adresă *Fetchiel*, în text *Etchiel* (a 1707, p. 254).

CONSTANTIN LACEA

IV

Câteva cuvinte născute din subiecte ori complemente partitive

(destul, deplin, -+ deadevăr, demâncare și demâncărică, etc.)

Subiectul partitiv este un subiect care nu este avut în vedere în întregimea lui, iar complementul partitiv este un complement extern (obiect pasiv sau direct) din care acțiunea afectează numai o parte.

În limba latină partea subiectului sau cea a complementului extern afectată de verb se exprimă prin cazul

¹⁾ N. Iorga, *Brașovul și România* Scrisori și lămuriri București, 1905